

ВОЛТЕР

ВИДЕНИЯТА НА БАБУК

Превод от френски: Боян Атанасов, —

chitanka.info

ГЛАВА I

ПОЯВЯВАНЕТО НА ДУХА

Между добрите духове, които ръководят съдбините на световните империи, Итуриел заема едно от първите места — той оглавява отдела за Горна Азия. Една сутрин той слезе в дома на скита Бабук на брега на Оксус и му каза:

— Бабук, с безумията и разпътството си персите си навлякоха нашия гняв. Вчера има събрание на духовете от Горна Азия, за да решим дали Персеполис трябва да бъде само наказан, или сринат до основи. Иди в този град и разгледай всичко. После ще се върнеш да ми дадеш точен отчет и според твоя доклад аз ще реша дали да наложа наказание на града, или да го затрия.

— Но, господарю — отвърна смирено Бабук, — аз никога не съм бил в Персия, не познавам никого там.

— Толкова по-добре — каза ангелът, — няма да бъдеш прирастен. Небето ти е дало разсъдък и аз ще прибавя към него дарбата да вдъхваш доверие. Върви, гледай, слушай, наблюдавай и не се страхувай от нищо. Навсякъде ще бъдеш добре приет.

ГЛАВА II

ВОЙСКИТЕ И БОЛНИЦИТЕ

Бабук се качи на камилата си и тръгна на път, придружен от слугите си. След няколко дена той срещна в равнините на Сенаар персийската войска, която отиваше на бой с индийската войска. Той се обърна най-напред към един войник, който се беше отделил настрана. Заговори го и го запита за причината на войната.

— Кълна се във всички богове — рече войникът, — нямам никаква представа, пък това не е и моя работа. Моят занаят е да убивам и да бъда убит, така изкарвам хляба си. Няма значение кому служа. Дори още утре бих могъл да мина в лагера на индийците, защото, както казват, те плащали на всеки войник почти половин медна драхма дневно повече, отколкото ние получаваме в тая проклета персийска войска. Ако, искате да знаете защо се бием, говорете с нашия капитан.

След като даде един малък подарък на войника, Бабук влезе в лагера. Той веднага се запозна с капитана и го запита за причината на войната.

— Как мога да знам! — отговори капитанът. — Какво значение има за мен тази причина? Аз живея на двеста, левги от Персеполис. Чух да казват, че войната е обявена, и понеже нямам друга работа, веднага зарязах семейството си, за да отида според нашия обичай да търся богатство или смърт.

— Но вашите другари не са ли по-добре осведомени от вас? — рече Бабук.

— Не — каза офицерът, — единствено главните сатрапи знаят точно защо се колим.

Учуден, Бабук влезе при генералите и скоро се сближи с тях. Най-после един от тях му каза:

— Причината за тази война, която от двайсет години опустошава Азия, произлиза от един спор между евнуха на една от жените на великия персийски цар и един чиновник на великия индийски цар. Касаше се за едно вземане, равно приблизително на една трийсета

част от една дарика^[1]. Първият министър на Индия и нашият първи министър достойно подкрепиха правата на своите господари. Спорът се изостри. И двете страни изкараха на бойното поле по един милион войници всяка. И ежегодно за тази армия трябва да се набират повече от четиристотин хиляди души. Кръвопролитията, пожарите, съсипиите и опустошенията се множат, цялата вселена страда и ожесточението продължава. Често нашият първи министър и първият министър на Индия тържествено уверяват света, че действат единствено за щастието на човешкия род, и при всяко уверение винаги се разрушават няколко града и опустошават няколко провинции.

На следния ден, понеже се пръсна слух, че скоро ще бъде сключен мир, персийският генерал и индийският генерал побързаха да си дадат сражение; битката беше кръвопролитна. Бабук видя всичките й ужаси и всичките грешки, които се извършиха; беше свидетел па хитруванията на главните сатрапи, които правеха всичко възможно, за да може техният военачалник да загуби сражението. Той видя как войници убиват собствените си началници; видя войници, които довършваха издъхващите си другари, за да им отнемат няколко разкъсани, кални дрипи, опръскани с кръв. След това влезе в болниците, където пренасяха ранените, по-голямата част от които умираха поради безчовечната немарливост на онези, на които персийският цар плащаше така скъпо, за да им помагат.

— Хора ли са това — извика Бабук — или диви зверове? О, виждам добре, че Персеполис ще бъде разрушен.

Потънал в такива мисли, той мина в лагера на индийците. И там беше така добре приет, както и в персийския лагер, според както му беше предсказано, но и там той видя същите безобразия, които го бяха изпълнили с ужас. „О — каза си той, — ако ангелът Итуриел иска да изтреби персийците, ще трябва също и ангелът на Индия да унищожи индийците!“ След като се осведоми подробно за всичко, което бе станало и в едната, и в другата войска, той узна за благородни дела, за великодушие, за човечност, които го учудиха и възхитиха.

— О, необясними човешки същества — извика той, — как можете да съчетаете в себе си толкова низост и величие, толкова добродетели и престъпления!

Междувременно бе сключен мир. Военачалниците на двете войски, никой от които не бе спечелил победата и които за свой

интерес бяха проливали кръвта на толкова хора, на себеподобните си, отидоха в съответните царски дворци, за да си издействат награди. Мирът беше честван в много писания, които възвестяваха възвръщането на добродетелта и благоденствието на земята. „Слава богу! — каза Бабук. — В Персеполис ще се установи една пречистена невинност и той няма да бъде разрушен, както искаха тези лоши духове. Трябва да побързам да отида в тази азиатска столица.“

ГЛАВА III

ВАРВАРСТВОТО

Той влезе в този огромен град през старата врата, която беше съвършено варварска и чийто недодялан, отблъскващ вид дразнеше окото. Цялата тази част на града носеше белезите на времето, когато е била построена, защото, въпреки че хората упорито хвалят античното за сметка на модерното, трябва да се признае, че във всички области първите опити са винаги груби.

Бабук се смеси с тълпата, съставена от всичко най-мръсно и най-грозно от двата пола. Тези хора с тъпи лица напиреха да влязат в една обширна и мрачна сграда. По непрестанното шушукане на сновящите наоколо му хора и по парите, които едни от тях даваха на други, за да имат право да седнат, той помисли, че се намира в някакъв пазар, където се продават сламени столове; но виждайки, че много жени коленичат, като се преструват, че гледат втренчено пред себе си, а всъщност гледаха мъжете наоколо, той си даде сметка, че се намира в храм. Сводът кънтеше от резки, дрезгави, диви, пискливи гласове и отразяваше почти нечленоразделни звуци; врявата напомняше рева на диви магарета, когато отговарят в пиктавските поля на рога, който ги зове. Бабук си запуши ушите, но когато видя, че в храма влизат работници с кирки и лопати, едва не си запуши също така и очите, и носа. Работниците вдигнаха една голяма плоча и започнаха да копаят, като хвърляха наляво и надясно пръстта, от която се носеше отвратителна смрад. След това спуснаха един мъртвец в дупката и отново поставиха плочата върху нея. „Какво! — извика Бабук. — Този народ погребва мъртвите си в същите места, където се моли на божеството си! Как, техните храмове са застлани с трупове! Вече не се учудвам, че чумата толкова често опустошава Персеполис. Гниенето на тези мъртъвци и вонята на толкова живи, събрани нагъсто на едно място, могат да отровят цялата, земя. О, какъв гнусен град е Персеполис! Очевидно ангелите искат да го разрушат, за да построят един по-хубав град и да го населят с жители, които не са толкова

нечисти и пет по-добре. Провидението сигурно има свои съображения. Нека не му пречим!“

ГЛАВА IV

ЕЛЕГАНТНОСТТА

Междувременно слънцето приближаваше връхната точка на своя небесен път. Бабук трябваше да отиде да обядва в другия край на града, в дома на една дама, чийто съпруг, офицер във войската, му бе дал препоръчителни писма. Най-напред той пообиколи из града и видя други, по-добре построени храмове, по-добре украсени, пълни с цивилизовани хора, откъдето, се чуваше хармонична музика; разгледа обществените чешми, които, макар че бяха поставени не на място, поразяваха с красотата си; видя площади, където на най-добрите царе, управлявали някога Персия, бяха издигнати паметници от бронз; на други площади чу как народът викаше: „Кога ще видим тук нашия повелител, когото толкова обичаме?“ Той се възхищаваше от великолепните мостове, прехвърлени над реката, от прекрасните и удобни кейове, от дворците, построени отляво и отдясно, и от една огромна сграда, където хиляди стари войници, покрити с рани победители, славеха всеки ден бога на войските. Най-после той влезе в дома на дамата, която го чакаше за обед заедно с една компания от почтени хора. Къщата беше чиста и хубаво украсена, яденето прекрасно, дамата млада, красива, духовита, привлекателна, а компанията — достойна за нея. Бабук непрекъснато си повтаряше наум: „Ангелът Итуриел се подиграва с хората, като иска да разруши един тъй очарователен град.“

ГЛАВА V

НРАВИТЕ

Бабук обаче забеляза, че дамата, която най-напред го бе помолила нежно да ѝ съобщи новини за съпруга ѝ, към края на обедата разговаряше още по-нежно с един млад маг. Той видя един съдия, който в присъствието на жена си настойчиво ухажваше една вдовица, а тази вдовица беше благосклонно обвила ръка около врата му, като протягаше другата си ръка на един млад, много красив и много скромнен гражданин. Жената на съдията стана първа от трапезата, за да отиде да поговори в една съседна стая със своя изповедник, който пристигна много късно и когото напразно бяха чакали за вечерята. Изповедникът, красноречив мъж, ѝ говори в тази стаичка толкова буйно, с толкова пламенност и умиление, че когато дамата се върна, очите ѝ бяха влажни, бузите ѝ пламтяха, походката ѝ бе колеблива и гласът ѝ трепереше.

Тогава Бабук започна да се страхува, че добрият дух Итуриел е имал право. Дарбата му да печели доверие му помогна да проникне още същия ден в тайните на дамата. Тя му разказа за своето увлечение към младия маг и го увери, че във всички къщи в Персеполис той ще открие същото, каквото е видял в нейния дом. Бабук заключи, че едно такова общество не може да съществува дълго; че ревността, раздорите, отмъщенията ще съсипят всички семейства; че сигурно сълзи и кръв се леят всеки ден; че съпрузите навярно убиват любовниците на жените си или биват убивани от тях; и най-последно, че Итуриел ще направи добре да срине с един замах този град, който се е отдал на безспирен разврат.

ГЛАВА VI

ПРОДАЖНОСТТА

Бабук бе потънал в тези злокобни мисли, когато пред вратата се появи един мъж със сериозно изражение, загърнат в черен плащ, и смирено поиска да говори с младия съдия. Без да стане, без дори да го погледне, магистратът надменно и разсеяно му подаде някакви книжа и го отпрати. Бабук попита кой е този човек. Домакинята му пошепна тихо:.

— Той е един от най-добрите адвокати в града — от петдесет години изучава законите. А господинът, който е само дващест и пет годишен и е сатрап по право от два дни, го натовари да направи извлечение от едно дело, което той ще трябва да разгледа утре, но още не го е проучил.

— Този млад, лекомислен човек постъпва мъдро — каза Бабук, — като иска съвет от един старец, но защо старецът не е съдия?

— Вие се шегувате — възразиха му присъстващите, — никога тези, които са изкарали живота си на тежки и низши служби, не достигат до почести. Този младеж има голяма длъжност, защото баща му е богат. А у нас правото да се раздава правосъдие се купува, както се купува чифлик.

— О, нрави! О, злочест град! — извика Бабук. — Това е върхът на покварата! Навярно тези, които така купуват правото да съдят, продават своите присъди. Тук аз виждам само бездни от несправедливост.

Докато той изразяваше така своята болка и изненада, един млад войн, който същия ден бе пристигнал в столицата от своята войскава част, му каза:

— Защо искате да не се купуват съдебните длъжности? Аз също купих правото да се изправа пред смъртта начело на две хиляди души, които командвам. Тази година платих четиридесет хиляди златни дарика, за да купя правото да спя направо на земята трийсет ноци поред, облечен в червени дрехи, и след това да получа две хубави рани

от стрели, които още ме болят. Ако аз се разорявам, за да служа на персийския император, когото никога не съм виждал, господин съдебният сатрап може наистина да плати нещо, за да има удоволствието да слуша пледоарии.

Възмутен, Бабук не можеше да не осъди в сърцето си една страна, където почестите на мира и на войната се разпродават на търг, той прибързано заключи, че в тази страна сигурно ни най-малко не разбират нито военното дело, нито законите, и че дори ако Итуриел не изтребил този народ, той ще загине поради собственото си отвратително управление.

Лошото му мнение се затвърди още повече, когато пристигна един пълен мъж, който, след като поздрави съвсем свойски цялата компания, се приближи до младия офицер и му каза:

— Мога да ви дам в заем само петдесет хиляди златни дарика, защото имперските митници всъщност ми донесоха само триста хиляди тази година.

Бабук се осведоми кой е този човек, дето се оплаква, че печели толкова малко, и научи, че в Персеполис има четиридесет плебейски царе, които са взели под наем персийската империя и дават по нещичко на монарха.

ГЛАВА VII

ДЕКЛАМАТОРИТЕ

След обеду Бабук отиде в един от най-разкошните храмове на града и седна сред тълпа от жени и мъже, които бяха дошли там, за да убият времето си. Върху висок подиум се появи един маг, който дълго говори за порока и добродетелта. Този маг раздели на много части това, което не бе нужно да се разделя; той методично доказа това, което беше ясно; проповядваше всичко, което хората вече знаеха. Той хладно се горещеше и слезе от подиума, потънал в пот и задъхан. Тогава присъстващите се събудиха и помислиха, че са били на поучение. Бабук си каза: „Ето един човек, който направи всичко възможно, за да отегчи двеста-триста свои съграждани, но намеренията му бяха добри: значи, няма защо да се разрушава Персеполис.“

Когато излезе от този храм, заведоха го да види един народен празник, който се честваше всеки ден. Озова се в нещо подобно на базилика, в дъното на която се виждаше дворец. Най-красивите гражданки на Персеполис, най-видните сатрапи, наредени едни до други, представляваха такава красива гледка, че Бабук отначало помисли, че това е целият празник. Двама-трима души, които, изглежда, бяха царе и царици, се появиха след малко в преддверието на този дворец. Техният език беше твърде различен от езика на народа — той беше отмерен, хармоничен и възвишен. Никой не спеше. Всички слушаха в дълбоко мълчание, което се нарушаваше само от проявите на чувствителност и народно възхищение. Дългът на царете, любовта към добродетелта, опасностите от страстите бяха описани с тъй живи и трогателни краски, че Бабук проля сълзи. Беше уверен, че тези герои и героини, тези царе и царици, които току-що бе чул, са проповедниците на империята. Дори помисли да настои пред Итуриел да дойде да ги чуе, тъй като беше сигурен, че едно подобно зрелище ще го помири завинаги с града.

След като този празник свърши, Бабук поиска да види главната царица, която бе проповядвала една тъй благородна и чиста нравственост в красивия дворец. Той помоли да го представят на нейно величество. Заведоха го по една тясна стълба на втория етаж в грозно наредено жилище, където намери една лошо облечена жена, която му каза с благороден и патетичен вид:

— Този занаят не може да ме изхрани. Един от князете, които видяхте, ми направи дете, скоро ще родя, нямам пари, а без пари не може да се ражда.

Бабук ѝ даде сто златни дарика и каза:

— Ако само това е злото в града, Итуриел не е прав да се сърди толкова.

ГЛАВА VIII

ТЪРГОВИЯТА

Оттам той отиде да прекара вечерта из магазините на търговците на блестящи и безполезни предмети. Един умен човек, с когото се бе запознал, го заведе там.

Бабук си избра това, което му хареса, и търговецът учтиво му го продаде много по-скъпо, отколкото струваше. Когато се върнаха в дома му, неговият приятел му обясни колко са го измамили. Бабук записа в таблетките си името на търговеца, за да помоли Итуриел да му обърне особено внимание в деня, когато градът бъде наказан. Докато пишеше, на вратата се похлопа — беше търговецът, който лично идваше да му донесе кесията, която от разсеяност Бабук бе забравил на тезгяха му.

— Как може — извика Бабук — да бъдете толкова честен и благороден, след като най-безсрамно ми продадохте разни дреболии четири пъти по-скъпо, отколкото струват?

— Няма нито един що-годе известен търговец в града — му отвърна търговецът, — който не би дошъл да ви върне кесията, но са ви излъгали, когато са ви казали, че съм ви продал това, което взехте от мен, четири пъти по-скъпо: аз ви го продадох десет пъти по-скъпо. И това е тъй вярно, че ако след един месец искате да го продадете, няма да вземете дори една десета от цената. Но това е напълно справедливо. Само фантазията на хората създава цената на тези суетни неща, именно тази фантазия дава възможност на стоте работника, които съм наел, да си изкарват прехраната; тази фантазия ми даде хубава къща, удобна кола, коне; тя насърчава индустрията, поддържа вкуса, търговията и изобилието. В съседните страни аз продавам същите дреболии по-скъпо, отколкото на вас, и с това съм полезен на империята.

След като се позамисли малко, Бабук задраска името му в таблетките си.

ГЛАВА ІХ

СПОРЕЩИТЕ

Тъй като не знаеше вече какво да мисли за Персеполис, Бабук реши да се срещне с магите и учените, защото едните изучават религията, а другите — мъдростта, и той се ласкаеше от мисълта, че заради тях Итуриел ще се смили над останалия народ. Още на следната сутрин той отиде в един дом на маги. Архимандритът му призна, че имал сто хиляди екю рента, защото е дал обет за бедност, и че по силата на своя обет за смирение упражнява доста широка власт. След това той остави Бабук на грижите на едно калугерче, което го разведе из дома.

Докато калугерът му показваше великолепието на този дом на покаянието, пръсна се слух, че Бабук бил дошъл, за да извърши преобразования в тези домове. Той скоро получи паметни бележки от всички ордени и в основата си те всички казваха: „Запазете нас и премахнете всички други“. Ако се съдеше по техните възхвали, излизаше, че тези общества са до едно необходими, а ако се съдеше по техните взаимни обвинения, излизаше, че те всички заслужаваха да бъдат унищожени. Бабук се възхищаваше, че всички те, за да могат да поучават света, желаят да властват върху него. Тогава пред него се яви един дребничък човек, който беше полумаг, и му каза:

— Виждам, че писаното ще се изпълни, защото Зердуст се е върнал на земята; малките момиченца говорят пророчески слова и искат да ги щипят с щипци отпред и да ги бият с камшик отзад. Затова ние търсим вашата закрила срещу великия лама.

— Как! — рече Бабук. — Срещу този жрец-цар, който живее в Тибет?

Срещу него.

— Значи, му обявявате война и събирате войски срещу него?

— Не, но той каза, че човекът е свободен, а ние не вярваме в това. Пишем срещу него разни книжки, които той не чете; почти не е

чувал да се говори за нас. Само накара да ни осъдят, както някой стопанин заповядва да изчистят дърветата в градините му от гъсеници.

Бабук изтръпна от безумието на тези хора, които високо провъзгласяваха мъдростта си, от козните на тези, които бяха се отрекли от света, от честолюбието и надменната алчност на тези, които проповядваха смирение и безкористие, и заключи, че Итуриел има добри основания да унищожи цялата тази пасмина.

ГЛАВА X

ЗЛОСТНИТЕ КРИТИЦИ

Когато се прибра в къщи, той прати да му донесат нови книги, за да разсее тъгата си, и покани няколко образовани хора на обяд, за да се позабавлява. Дойдоха два пъти повече хора, отколкото бе поканил — бяха като оси, привлечени от мед. Тези паразити се надпреварваха да ядат и да говорят; хвалеха само два вида хора — мъртвите и себе си, но никога своите съвременници, с изключение на домакина. Ако някой от тях кажеше нещо духовито, другите навеждаха очи и си хапеха устните от мъка, че те не са го казали. Бяха по-малко прикрити от магите, защото не преследваха толкова честолюбиви цели. Всеки от тях се домогваше до лакейска длъжност и жадуваше за слава на велик човек; казваха си един другиму в лицето обидни неща, които смятаха за остроумни. Те знаеха донякъде каква е мисията на Бабук. Един от тях го помоли тихичко да премахне критика, който преди пет години не го бе похвалил достатъчно, друг поиска от него да погуби един гражданин, който никога не се смеел на комедиите му, трети поиска да се разтури Академията, защото никога не бе успял да влезе в нея. Когато обядът свърши, всеки си тръгна сам, защото в цялата компания нямаше двама души, които да могат да се търпят, нито дори да си говорят другаде освен в домовете на богатите, които ги канеха на трапезата си. Бабук реши, че няма да бъде много зле, ако тези гадини загинат при общата гибел на града.

ГЛАВА XI

ФИЛОСОФИТЕ

След като се отърва от тях, Бабук започна да чете няколко нови книги. В тях той откри духа на своите сътрапезници. С особено възмущение той видя тези клюкарски пасквили, тези архиви на лошия вкус, продиктувани от завист, низост и глад, тези подли сатири, които се щади лешоядът и се разкъсва гълъбът, тези лишени от въображение романи, в които се виждат толкова портрети на жени, които авторът не познава.

Привечер той хвърли в огъня тези отвратителни писания и излезе да се поразходи. Представиха го на един стар книжовник, който не беше дошъл да увеличи броя на тунеядците. Той винаги избягваше тълпата, познаваше хората, дружеше с тях, но проявяваше сдържаност при общуване. Бабук му заговори с болка и това, което бе прочел и видял.

— Вие сте прочел книги, достойни за презрение — каза му мъдрият книжовник, — но през всички времена във всички страни и във всички области на живота лошото гъмжи, а доброто е рядкост. Вие сте приел в дома си отрепките на педантизма, защото във всички професии най-недостойното винаги най-безочливо излиза напред. Истинските мъдреци живеят помежду си, откъснати от света и спокойно, между нас все още има хора и книги, достойни за вашето внимание.

Докато той говореше така, един друг книжовник се присъедини към тях. Словата им бяха тъй приятни и поучителни, тъй издигнати над предразсъдъците и тъй съобразни с добродетелта, че Бабук призна, че никога не е чувал нещо подобно. „Това са хора — си казваше той тихичко, — които ангелът Итуриел няма да посмее да докосне, иначе ще бъде крайно безсърдечен.“

Помирен с книжовниците, той беше все още разгневен срещу останалата част на нацията.

— Вие сте чужденец тук — му каза проникателният човек, с когото говореше. — Злоупотребите се тълпят пред очите ви, а доброто, което е скрито и понякога е дори последица от тези злоупотреби, ви се изплъзва.

Тогава Бабук научи, че между книжовниците има неколцина, които не са завистливи, и че дори между магите има някои, които са добродетелни. Накрая той разбра, че тези две големи групи, които, сблъсквайки се една с друга, като че ли подготвяха своята обща гибел, бяха в основата си благотворни институции; че всяко общество на маги е спирачка за своите съперници, макар и да се различават в мненията си, тези съперници проповядват същата нравственост, поучават народа и се подчиняват на законите, подобно на възпитателите, които бдят над децата на семейството, докато господарят надзирава самите тях. Запозна се с мнозина от тях и откри божествени души. Научи дори, че между глупците, които смятаха, че воюват с великия лама, има твърде големи хора. И най-после Бабук започна да подозира, че може би и нравите в Персеполис са като сградите — едни от тях му се бяха сторили достойни за съжаление, а други го бяха възхитили и очаровали.

ГЛАВА XII

СЪДЕБНОТО ЗАСЕДАНИЕ

Бабук каза на своя книжовник:

— Много добре разбирам, че тези маги, които бях сметнал за така опасни, са всъщност твърде полезни, особено когато едно мъдро управление не им позволява да станат прекалено необходими, но ще признаете поне, че вашите млади съдии, които купуват съдебната си длъжност, щом се научат да яздят, сигурно проявяват в съдилищата най-смешната страна на безочieto и най-извратената форма на несправедливостта, несъмнено много по-добре щеше да бъде тези служби да се раздават безплатно на стари правници, които цял живот са претегляли противоположни доводи.

— Вие сте видял нашата войска, преди да пристигнете в Персеполис — отвърна му книжовникът. — Знаете, че нашите млади офицери воюват много добре, макар че са купили службите си. Може би сам ще се уверите, че нашите млади съдии не съдят зле, макар че са купили правото да съдят.

На следния ден той го заведе във върховния съд, където щеше да бъде произнесено важно съдебно решение. Делото беше известно на всички. Всички стари адвокати, които говореха за него, се колебаеха в мненията си, посочваха сто закона, от които никой не можеше да бъде приложен по съществото на въпроса, разглеждаха случая от сто страни и никоя от тези страни не го представяше в истинската му светлина. Съдиите обаче решиха делото по-бързо, отколкото адвокатите предполагаша. Те взеха решение почти единодушно — отсъдиха добре, защото следваха светлината на разума. Адвокатите изказаха погрешни мнения, защото се съветваха само с книгите си.

ГЛАВА XIII

ФИНАНСИТЕ

Бабук заключи, че злоупотребите често имат и добри страни. Още същия ден той видя, че богатствата на финансистите, които го бяха така възмутили, могат да имат отлични последици, тъй като императорът, който се нуждаеше от пари, успя чрез тяхното посредничество да намери за един час сумите, които не би могъл да събере и за шест месеца по обикновени пътища. Той видя, че тези тежки облаци, издути от росата на земята, връщат във форма на дъжд това, което са получили. Впрочем децата на тези нови хора, са често по-добре възпитани от децата на старите семейства, понякога струваха много повече, защото ни най-малко не пречи човек да стане добър съдия, храбър воин или способен държавник, ако баща му е умееел добре да смята.

ГЛАВА XIV

ПРАВИТЕЛСТВОТО

Бабук постепенно оправдаваше алчността на финансиста, който в същност не е по-алчен от другите хора и при това е необходим. Той извиняваше безумието на онези, които се разоряват, за да могат да съдят или да се бият, безумие, което създава велики съдии и герои. Прощаваше на книжовниците за тяхната завист, защото между тях имаше хора, които просвещаваха света; помиряваше се с амбициозните маги, които сплетничеха, но у които имаше повече големи добродетели, отколкото дребни пороци; но имаше още много неща, от които Бабук беше недоволен, особено приключенията на дамите и тъжните последици, които сигурно произтичаха от тях, го изпълваха с тревога и страх.

Понеже искаше да проникне във всички обществени слоеве, той пожела да го заведат при някой министър. Но по пътя все трепереше да не би в негово присъствие някой съпруг да убие жена си. След като пристигна при държавника, той чака два часа в преддверието, преди да съобщят името му на министъра, и два часа след като го бяха съобщили. В този промеждутък от време Бабук се заричаше да препоръча особено на вниманието на ангела Итуриел както министъра, така и неговите безочливи вратари. Чакалнята беше пълна с дами от всички възрасти, с маги от всички цветове, със съдии, търговци, офицери, учители, всички се оплакваха от министъра. Скъперникът и лихварят казваха: „Несъмнено този човек ограбва провинциите.“ Придирчивият го упрекуваше, че е странен. Сладострастникът казваше: „Той мисли само за собствените си удоволствия.“ Сплетникът се ласкаеше от мисълта, че министърът скоро ще стане жертва на козни и ще бъде погубен, жените пък се надяваха, че скоро ще имат някой по-млад министър.

Бабук слушаше думите им и не можа да не си каже: „Ето един щастлив човек, всичките му неприятели са събрани в неговата чакалня. С властта си той смазва тези, които му завиждат; вижда в краката си

тези, които го мразят.“ Най-после той влезе при министъра. Видя едно дребно старче, прегърбено под бремето на годините и на държавните дела, но още пъргаво и с бодър ум.

Бабук му хареса и сам той се стори на Бабук човек, достоен за уважение. Разговорът стана интересен. Министърът му призна, че е много нещастен човек, че минава за богат, а всъщност е беден, че го смятат за всемогъщ, а винаги му се противопоставят, че винаги е вършил услуги на неблагодарници и че в непрекъснат четиридесетгодишен труд едва ли е имал един миг спокойствие. Бабук бе трогнат от тези думи и помисли, че ако този човек има грехове и Итуриел иска да го накаже, той не трябва да го погубва, а само да го остави на същата служба.

ГЛАВА XV

БРАЧНОТО ПРИЯТЕЛСТВО

Докато говореше с министъра, внезапно влезе красивата дама, у която Бабук беше обядвал. В очите и на челото ѝ бяха изписани болка и гняв. Тя обсипа държавника с упреци, избухна в сълзи, оплакваше се горчиво, загдето отказали на мъжа ѝ една служба, за която неговото потекло му давало право да претендира и за която бил достоен поради заслугите и раните си. Тя се изразяваше така убедително, вложи толкова прелест в своите жалби, отхвърли възраженията така убедително и изтъкна своите доводи с такова красноречие, че не излезе от стаята, докато не осигури кариерата на мъжа си.

Бабук ѝ подаде ръка:

— Възможно ли е, госпожо — каза ѝ той, — да си давате толкова труд за един мъж, когото не обичате ни най-малко и от когото можете да очаквате всичко?

— Един мъж, когото не обичам ни най-малко! — извика тя. — Знайте, че моят съпруг е най-добрият ми приятел на света, че няма нещо, което да не пожертвам за него освен любовника си, че той би направил всичко за мен, освен да напусне любовницата си, аз ще ви запозная с нея, тя е очарователна жена, много духовита и с най-добрия характер на света, тази вечер ще вечеряме заедно с моя мъж и моя малък маг. Елате да споделите нашата радост.

Дамата заведе Бабук в дома си. Съпругът, който най-последно беше върнал потънал в скръб, посрещна жена си с изблик на най-голяма радост и благодарност. Той целуваше ту жена си, ту любовницата си, ту малкия маг, ту Бабук. Хармонията, веселостта, духовитостта и грацията бяха душата на тази вечеря.

— Знайте — каза му красивата дама, в чийто дом той вечеряше, — че онези жени, които понякога хората наричат безчестни, почти винаги имат достойнствата на най-честните мъже, и за да се уверите в това, елате утре вечер с мен на вечеря при красивата Теон. Няколко стари весталки я одумват, но тя върши повече добро, отколкото всички

те, взети заедно. Тя не би извършила и най-малката несправедливост, дори да има най-голям интерес от това. На любовника си дава само благородни съвети, интересува се само от славата му: той би се изчервил от срам пред нея, ако пропусне някой случай да извърши добрина, защото нищо не насърчава един мъж към добродетелни дела повече, отколкото когато има за свидетел и съдия на своето поведение любовница, чието уважение иска да спечели.

ГЛАВА XVI

ОБЩЕСТВОТО

Бабук се отзова на поканата. Той видя един дом, където царуваха всички удоволствия. Теон царуваше над тях, тя знаеше да говори с всеки на неговия език, нейната природна интелигентност предразполагаше събеседниците ѝ, тя се харесваше, почти без да се стреми към това, беше толкова любезна, колкото и благодетелна, и при това беше красива, което увеличаваше ценността на всичките ѝ добри качества.

Макар да беше скит и пратеник на един добър дух, Бабук си даде сметка, че ако останеше още в Персеполис, щеше да забрави Итуриел заради Теон. Той обикна града, чиито жители бяха учтиви, благи и благодетелни, макар и лекомислени, злоезични и изпълнени със суетност. Боеше се, че Персеполис може да бъде осъден, боеше се дори от отчета, който трябваше да даде.

ГЛАВА XVII

СТАТУЯТА

Ето как постъпи той, за да даде този отчет. Поръча на най-добрия ваятел в града да направи статуйка от всички метали и от всички видове пръст и камъни — и от най-скъпоценните, и от най-простите. После я отнесе на Итуриел.

— Ще разбийете ли — каза му той — тази красива статуя, защото не е направена само от злато и диаманти?

Итуриел разбра и от половин дума, той реши да не мисли дори да наказва Персеполис и да остави тъй да върви светът.

— Защото — каза той, — ако всичко не върви добре, всичко е доста сносно.

И така Персеполис остана да съществува, а Бабук съвсем не мислеше да се оплаква като Йона, който се сърдел, че Бог не разрушил Ниневия. Но когато човек е бил три дни в корема на кит, той не е в таква добро настроение, както онзи, който е бил на опера или на театър и е вечерял в добра компания.

---

[1] Дарика — персийска златна монета. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.